

MÅNEDSBLADET

Glemmer du

Forsvundne Vejnavne 1. del

Nr. 1 - Januar 2005

Tårnby Kommunebiblioteker - Lokalhistorisk Samling

Forsideillustration:

Postbudet i Kastruplundgade ved slagtermester Steffensens hus, til højre bag træerne ligger "Skovly". Mon han har fundet den rette adresse? Ca. 1900.

Foto: Carl Flensborg.

I denne udgave af "Glemmer du" er der hentet inspiration fra:

Kommuneingeniørens arkiv 1909-1943

Amager Vejviseren 1910-1912, 1915 og 1918

ISSN 1397-5412

Glemmer du er udgivet af: Tårnby Kommunebiblioteker, Lokalhistorisk Samling

Skrevet og redigeret af: Inger Kjær Jansen

Layout: Vicky Bonde

Forsvundne vejnavne - 1. del

De kommuner, der efter kommunalreformen slås sammen til én storkommune, får blandt andet det problem at ændre sammenfaldende vejnavne. Det problem får Tårnby kommune sandsynligvis ikke, men der har tidligere været nok at tænke over ved navngivning af de mange nye veje, der specielt fra 1920'erne blev anlagt i takt med befolkningstilvæksten.

Et stednavneudvalget blev nedsat af staten i 1910 for at indsamle stednavne og rådgive herom også med hensyn til stavemåde. Tårnby Sogneråd anmodede i 1926 udvalget om hjælp til navngivning af vejnavne. Udvalget sendte en fortegnelse over de gamle stednavne fra sognet ud fra matriklen fra 1682 og udskiftningskort fra 1811. Nogle af disse gamle stednavne genkendes i bl.a. Bredagervej, Bredskiftevej og Ved Diget, som i øvrigt oprindeligt hed Digevej.

Mange vejnavne i kommunen er forsvundet gennem tiden, nogle skyldes navneændring, andre at vejene er forsvundet.

Som oftest er navneændringerne sket i forbindelse med samordning af nabokommunernes stednavne, man ville hermed bl.a. undgå fejl ved postbæringen. Tårnby Kommune søgte i mange sådanne tilfælde hjælp og godkendelse til vejnavneforslag hos København, nemlig Fællesudvalget angående Gaders Benævnelse. Dette udvalg blev nedsat i 1874 for at aflaste forvaltningen, da boligudviklingen krævede flere og flere nye veje og dermed også navne til samme. Udvalget bestod af fire politikere, der behandlede vejnavneforslagene og sendte de valgte videre til forvaltningen.

De offentlige veje i Tårnby Kommune blev navngivet af kommunen, de private veje på forslag fra grundejerforeningerne, der indsendte disse til kommunen til godkendelse. Reglerne herom står i kommunens vejregulativer, hvoraf den ældste vi kender til på Lokalhistorisk Samling er fra 1925. Men som det vil fremgå af nedenstående, fik grundejerne ikke altid det sidste ord.

Vægter Niels Poulsen, der har givet navn til Vægtergangen. Han var født i Sverige ca. 1885 og døde i Kastrup ca. 1918.

Der findes først kort over kommunen med gadenavnene på fra omkring 1936, og det medtager endda kun Tårnby og Kastrup. Udgangspunktet for at finde placeringen af de ældste navngivne veje har derfor været matrikelnumre der er med i Amager Vejviseren fra 1918.

De ældste gadenavne

I 1910 udarbejdede Kommuneingeniøren i Tårnby en fortegnelse

over Kastrups gader og husnumre samt ejerne/eller husfaderen. I denne fortegnelse har han rettet følgende gadenavne, måske som et forsøg på en officiel korrekt gadefortegnelse. De ændrede gadenavne var følgende:

Smedegade rettet til Stationsvej, nuværende Ved Stationen
Rådhusgade rettet til Kastruplundgade, det må være den nordlige del af Kastruplundgade, hvor Kommunens første rådhus blev

placeret i Kastrups gamle skole i 1907.

Engvej rettet til Kastruplundsgade, det må være den sydlige del af nuværende Kastruplundgade.

Gl. vej rettet til Kastrupvej, det vil sige den nordlige del af Kastrupvej indtil Saltværksvej.

Kastrup Byvej rettet til Saltværksvej, stykket fra Kastrupvej til Amager Landevej.

Skottegårdsvej rettet til Saltværksvej.

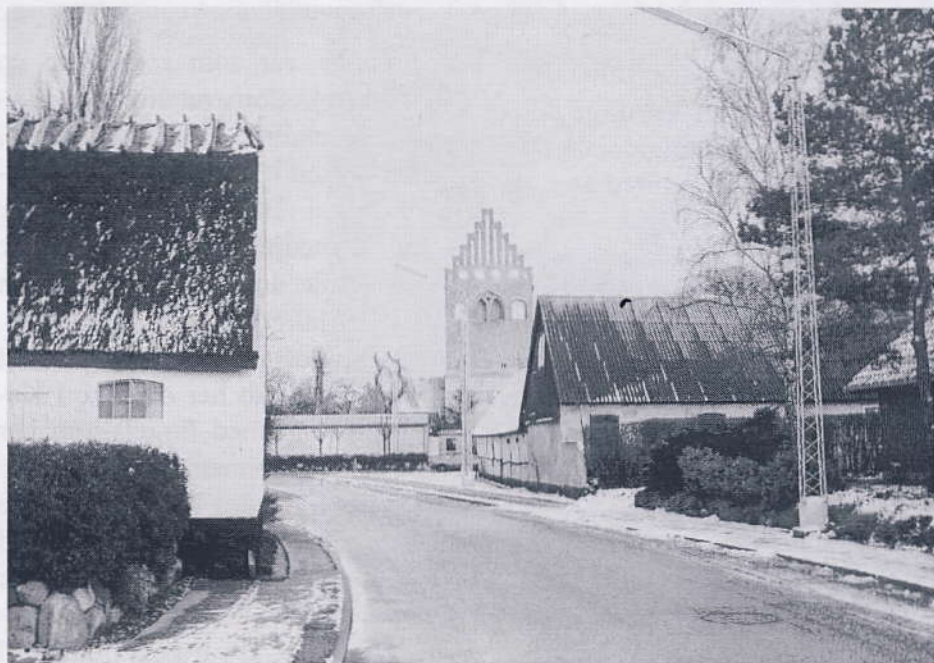
Søndermarksvej til Skøjtevej, (Søndermarksvej modsætningen til Nordmarksvej).

Forvirringen breder sig, når man samtidig ser i Amager Vejviseren fra 1910 og 1911, hvor flere af de nævnte veje ikke er med, og personerne fra 1910 fortegnelsen bor på en anden vej. Så hvilken der er den korrekte set med datidens øjne er svær at sige. På Vægterens Gang boede vægteren Niels Poulsen i 1910 fortegnelsen, mens han i 1910 vejviseren bor på Nordre Bygade som i 1910 fortegnelsen og Amager vejviseren fra 1915/1916 hedder Nordmarksvej. Vægtergangen er genopstået i forbindelse med bygningen af Vægterparken i 1986-88, oprindeligt hed vejen Syrefabriksvej.

Sammenfaldende vejnavne

I Tårnby var som i Kastrup en Smedevej. Som nævnt blev Kastrups ændret til Stationsvej, mens vejen i Tårnby blev til Smedekærvej. Begge steder har der ligget smedje, i Tårnby lå de tre daværende smedjer (i slutningen af 1800-tallet) langs Englandsvej. Det kan derfor undre at vejnavnet blev bibeholdt her og ikke i Kastrup, hvor smed Fogelstrøm har været aktiv gennem 1900-tallet.

Der var ligeledes Krostræde både i Kastrup og Tårnby i hvert fald indtil 1918. Begge steder har der ligget kroer. I Krostræde i Kastrup var der kro fra ca. midten af 1700-tallet til 1890. Den sidste kromand var Hans Gjertsen, der opgav sin bevilling i 1890 til fordel for det nyopførte traktørsted Kastruplund. Lunden var blevet anlagt som park omkring 1800 af ejeren af Kastrupgård Ole Tønder Lange. I Tårnby var der kro og høker på Englandsvej 328 indtil omkring 1820'erne, hvorefter stedet alene blev drevet som høker eller købmandsforretning. Til gengæld kom der så kro i den gamle fattiggård på den modsatte side af vejen næsten 100 år senere i 1920.

Smedekærvej, tidl. Smedevej, 1983. Foto: Kurt Haugård, Amagerbladet.

Kastrups Krostræde er bibeholdt, mens Krostræde i Tårnby i 1915 blev til Tårnby Stræde og omkring 1930 Vestre Bygade. Tårnby Stræde gik fra daværende Kirkevejen nu Englandsvej og helt ned til gadekæret.

Der var også to Mellemeveje i kommunen, de blev ændret i 1926 til Bredagervej i Kastrup og til Oliefabriksvej i Tårnby.

I øvrigt blev Tårnbyvej, - der i 1915 blev kaldt for Kirkevejen men Tårnbyvej i både 1910 og 1918! - til Englandsvej og Tårnby

Byvej blev til gengæld så til Tårnbyvej. Begge ændringer skete i løbet af 1920'erne.

Landsbyernes vejnavne

I landsbyerne Tømmerup og Ullerup er de fleste af vejnavnene fra begyndelsen af 1900-tallet blevet ændret. Navnene er fundet i Amager Vejviserne fra 1910-1918.

I Tømmerup er Gadekærvej blevet til Skelgårdsstræde. Gyden er forsvundet, men var indtil 1957

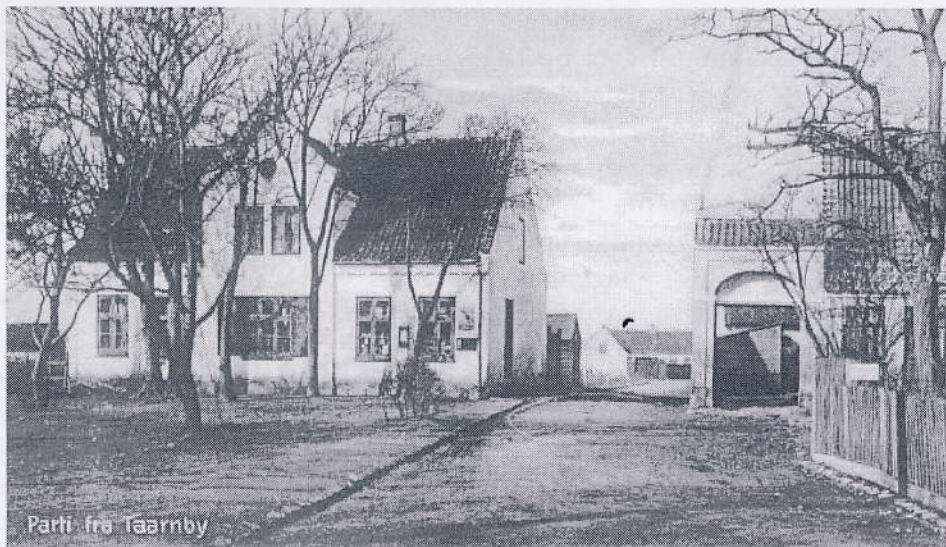
en del af Ugandavej, de tilbageværende ejendomme ligger op til Englandsvej i dag, Englandsvej, der indtil 1957 kun gik til Løjtegårdsvej, fik samme år sin nuværende linjeføring. Tømmerup Kirkevej, der gik fra Tømmerupvej mod nordvest til Løjtegårdsvej svarer nogenlunde til nuværende Høgsbrovej. Tømmerup Nordre Vej er en del af nuværende Tømmerup Stræde. Tømmerup Strandvej blev først ændret til Marokkovej omkring 1930 og endelig efter længere tids protester fra beboerne ændret til Ugandavej i 1937.

I Ullerup blev Ullerup Strandvej til Frieslandsvej omkring 1930 og Ullerupvejen til Tømmerupvej.

Maglebylille landsby forsvandt helt i 1969/70 efter flere ekspropriationer i takt med lufthavnens udvidelser. Tilbage er kun et minde i form af et vejskilt: Maglebylille Byvej. Foruden den vej var der omkring 1918 følgende veje i landsbyen: Maglebylille Mark hvor kun Jens Villadsens Fabrikker havde adresse. Maglebylille Strandvej (Amager Strandvej), Maglebylille Stræde, Maglebylille søndre Bivej samt Maglebylillevej.

Forvekslinger

I 1909 ansøgte Tårnby Villaby sognerådet om tilladelse til at ændre villabyens gadenavne til hollandske navne nemlig: Otto Liebes Allé til Jans Allé, Volmer Kjærs Allé til Gerts Allé, Th. Jensens Allé til Dircks Allé, Skole Allé til Williams Allé og Enigheds Allé til Treins Allé. Grundejerforeningen argumenterede med, at Enigheds Allé ofte blev forvekslet med en vej af samme navn i Brønshøj, og Th. Jensens Allé med H.C. Jensens vej ” hvilket i mange tilfælde har medført Ulemper ved Post og vareforsendelser” som foreningen skrev. Desuden var Skole Allé et misvisende navn, da der ikke lå en skole her, og sandsynligvis ville det heller aldrig ske, selvom der ved villabyens grundlæggelse var planer herom. I stedet kom der et plejehjem på den tomme grund. Samtidig påpegede grundejerforeningen, at man i København gennem de senere år havde givet bestemte kvarterer navne fra ensartede grupper, hvilket lettede borgerne, når de skulle finde vej. Derfor havde man fundet frem til de hollandske personnavne. Men sognerådet bed ikke på denne gang, først i 1930 hvor Skole Allé

Vesterbygade tidligere Krostræde med købmandsbutikken, hvor der for snart 200 år siden også var kro. Ca. 1920.

blev til Pyrus Allé efter forslag fra sognerådet. Seks år senere blev Th. Jensens Allé til Latyrus Allé efter afstemning blandt grundejerforeningens medlemmer. Man stemte om følgende forslag: Mirabella Allé, der fik 0 stemmer, Latyrus Allé 9 og Balsam Allé 2 stemmer, 12 ønskede at bibeholde Th. Jensens Allé. Th. Jensen var i øvrigt formand fra 1900-1905 for Orlogsværftets byggeforening der grundlagde Tårnby Villaby. Begrundelsen for at ændre navnet kom denne gang fra sognerådet. Et nyt kvarter ved lufthavnen skulle opkaldes efter kendte flyvere - og et af de nye vejnavne

Kofoed Jensens Allé kunne forveksles med Th. Jensens Allé, og dermed ikke godkendes af Fællesudvalget i Københavns Kommune. Derfor blev navnet ændret denne gang. På samme tid blev Enigheds Allé til Ambra Allé - altså navne fra planteverdenen i Tårnby Villaby.

I 1922 foreslog ejeren af Corneliusminde i forbindelse med udstyknig af grunde samme sted 3 navne til nye veje : Corneliusmindevej, Bastiansmindevej og Ole Corneliusvej. Det sidste blev ændret mellem 1942 og 1945 til Risbyvej, måske p.g.a. navnesammenfald med Corneliusmindevej.

Lufthavnsudvidelser

I 1921 fik 3 nye veje i Maglebyleje Villaby navne nemlig Geertsens Allé, E.B. Petersens Allé og Thyges Allé. Hvem Geertsen referer til ved jeg ikke med sikkerhed, muligvis gårdejer Gjertsen fra gården Ved Diget. E.B. Petersen var stifter af Amagerbanken og Thyge var fisker i Maglebyleje, hvor havnen også kaldtes Thyges Bro. E.B. Petersens Allé blev i 1926 ændret til Petersdals Allé. De to sidstnævnte veje forsvandt med lufthavnsudvidelserne et par år efter besættelsen.

I 1922 ansøgte Kastruphøj grundejerforening om godkendelse af flg. vejnavne: Kastruphøj Allé, Søhøj Allé, Stenhøj Allé, Sydhøj Allé, Nyhøj Allé og Solhøj Allé. Grundejerforeningen havde taget hensyn til at få navnene "stedkendte og ensartede". Disse veje forsvandt i 1961 herved forsvandt også 87 parcelhuse, eksproprieret til lufthavnen "til en vis grad fremkaldt af beboernes klager over støj og forurening fra jetmaskinerne" som Karl Pedersen skrev i Velkommen til Tårnby Kommune. Tilbage i dag står en lille rest af Nyhøj Allé.

Krudttårnsvej og Kastrupgårdsvej

I slutningen af 1700-tallet blev nuværende Amager Strandvej anlagt i forbindelse med bygning af nogle krudtmagasiner, derfor blev vejen kaldt for Krudttårnsvej. Den del af vejen, der hørte til Tårnby Kommune, ændrede i 1926 navn til Kastrup Strandvej, muligvis i forbindelse med at Tårnby Kommune overtog den fra staten. I 1932 blev vejnavnet i Tårnby Kommunes del ændret igen, nu efter godkendelse fra Fællesudvalget angående Gaders Benævnelse. Denne gang til dets nuværende Amager Strandvej. Men den rest af den oprindelige vej der er bevaret i Dragør Kommune har også bevaret navnet Krudttårnsvej Kastrupgårdsvej gik oprindeligt fra Saltværksvej til Ved Diget. I slutningen af 1940'erne blev Kastrupvej forlænget fra Saltværksvej og overflødiggjorde hermed Kastrupgårdsvej. I stedet blev en mindre vej, der går vest-øst ved siden af Kastrupgård, anlagt som Kastrupgårdsvej.

Forslag der ikke blev til noget

Ejeren af grundene hjørnet af Syrefabriksvej og Kastrupvej, tømrermester Ejner Christensen fore-

Skole Allé senere Pyrus Allé. Til højre ses grunden hvor man oprindeligt havde påtænkt en skole, i stedet kom der plejehjem. Postkort fra Tårnby Villaby, ca. 1906.

slog i 1937 at kalde to nyprojekterede veje her Argentumvej og Aulumvej = latinske udtryk for sølv og guld. Det blev afvist af sognerådet, der sendte forslagene ind til fællesudvalget med følgende forklaring: *"Da disse navne må anses for mindre heldige og man i det hele taget anser det for vanskeligt at finde gode brugelige vejnavne indenfor gruppen "Kemiske Navne" har sognerådet vedtaget i distriktet øst for Kastrupvej og nord for Saltværksvej i stedet for kemiske navne at anvende navne af gruppen "træ,*

blomster og plantenavne". De to nævnte navne foreslås benævnt Balsamvej og Salvievej"- og sådan blev det.

Flag Allé

En portør skrev i 1943 til sognerådet *"i håbet om at kunne glæde og gavne"* og under indtryk af besættelsen følgende:

"...tillader jeg mig at fremkomme med en tanke jeg fik under luftalarmen i nat. Kastrup er jo blevet bekendt viden om på grund af sin lufthavn var det ikke en ide

yderligere at propogandere ved et nyt gadenavn "Flyservænet" Jeg ved der er Lufthavnsvej men rent umiddelbart synes jeg Flyservænet ville fortælle over land og by om Kastrups betydning og så synes jeg det lyder så hyggeligt Beder Dem undskyldte såfremt mit brev er uden interesse men det er velment. Ærbødigst portør Verner Sørensen."

Kommuneingeniøren har på brevet skrevet "Vi har jo Flyervej. Besvaret pr. telefon" Det har ikke afholdt Verner Sørensen fra at komme med endnu et forslag et par måneder senere, samtidig med at han tilsyneladende ikke kan huske det præcise navn på hans tidligere forslag.

" Højtærede Kommuneingeniør. De kan tro De glædede mig ved ikke uden videre at negligere mit gadenavnsforslag for nylig (om Flyervej) Og jeg besluttede at om jeg en anden gang kunne glæde igen ville jeg gøre det for optimismen leve. Hvad om der i deres kommune kom et gadenavn som Flag Allé ? Hvis kommunen ville ofre en 6-8-10 lidt flotte flagmaster da var noget nyt og festligt muligt. Til hverdag vimpler, rigtige flag til fest. Vi danske skal lære at feste. Vi skal glædes sammen ved at glæde hverandre for

alle tilhører vi Familien Danmark.

I håb om ikke at blive misforstået og regnet for påtrængende beder jeg venligst ingeniøren tale med sognerådet derom, såfremt tanken synes dem brugbar, ellers benyt kun papirkurven. Ærbødigst..."

Kommuneingeniøren havde med rødt understreget papirkurven, men sandsynligvis p.g.a. disse morsomme forslag er brevene bevaret.

Hvis du har billeder, oplysninger eller andet af lokalhistorisk interesse, så henvend dig til:

Lokalhistorisk Samling

Kamillevej 10
2770 Kastrup
Tlf. 32 46 05 45

www.bibliotek.taarnby.dk
Klik på Lokalhistorisk Samling

Vi har publikumsmaskine med adgang til internettet og mange slægtsforskerlinks.

Åbningstider:

Mandag	16.00 - 20.00
Tirsdag	12.00 - 16.00
Fredag	12.00 - 15.00

Lokalhistorisk Samling har desuden udstillinger på:

Kastrupgårdssamlingen

"Midt på Amager"

&

"KASTRUP GLAS"

Åbent Tirsdag til søndag

14.00-17.00

Onsdag tillige

14.00-20.00

Plyssen

Amager Strandvej 350:

**Permanente og
skiftende udstillinger**

Åbent Lørdag og søndag

13.00-16.00